

vedtagelser, hvis de udtrykkelig har tilsluttet sig dem. Andelsudvalget ønsker i denne forbindelse at fremhæve, at man går ud fra som en selvfølge, at lovgivningens bestemmelser i overensstemmelse med hidtidig praksis ikke vil tage sigte på eller finde anvendelse på de særlige forhold indenfor andelsforeninger og andelsselskaber. Disses særlige karakter med åben adgang til medlemsskab og demokratisk styreform vil principielt og erfaringsmæssigt yde fuld sikkerhed mod misbrug.

Fastsættelse af højeste priser og avancer.

Andelsudvalget må principielt tage afstand fra anvendelsen af højeste priser og avancer fastsat af det offentlige under normale forhold. Under krigs- og kriseforhold erkender man nødvendigheden af denne reguleringsmetode, men under normale forhold er højeste priser og avancer forbundet med meget betydelige ulemper, der rammer såvel produktion og omsætning som forbrugerne. Højeste priser og avancer vil oftest overfor visse virksomheder og i visse områder komme til at virke prisforhøjende, og denne vanskelighed er særlig stor, når man ikke befinder sig i et stadig stigende prisniveau. Højeste priser og avancer vil altid tendere i retning af at afskaffe konkurrencen på de områder, hvor de anvendes.

Andelsudvalget kan derfor kun med tilfredshed bemærke, at anvendelsen af højeste priser og avancer fra Priskontrolrådets side har været meget stærkt under afvikling i de sidste år og nu praktisk talt er ophørt, og man ser heri et bevis for, at også Priskontrolrådet deler den opfattelse, at denne form for regulering ikke er hensigtsmæssig under normale forhold.

Andelsudvalget bemærker imidlertid, at trustkommissionen foreslår, at der i den fremtidige lovgivning opretholdes en endog særdeles vidtgående adgang til fastsættelse af sådanne højeste priser og avancer, og man må bestemt tage afstand fra, at så omfattende og ubestemt bemyndigelse for Priskontrolrådet opretholdes. Den kan kun være påkrævet i ganske specielle tilfælde, hvor en ekstraordinær knaphedssituation foreligger som følge af særlige forhold, og bør ubetinget begrænses hertil. Således må det erkendes, at så længe det af valutamæssige grunde er nødvendigt at opretholde en betydende importregulering, og så længe

priser ved statssubsidier nedbringes til under den af efterspørgsel og udbud betingede markedspris, kan det af hensyn til forbrugerne i visse tilfælde være ønskeligt at benytte denne form for regulering. I undtagelses-tilfælde kan det samme gælde, hvor udbudet begrænses af monopoler eller konkurrence-regulerende aftaler, og hvor adgangen til at etablere nye virksomheder er begrænset af offentlige bestemmelser eller private reguleringer.

Udover disse særlige tilfælde, hvor en knaphedssituation foreligger på grund af begrænset udbud eller prisnedsættelser af sociale grunde, må andelsudvalget holde for, at højeste priser og avancer ikke bør kunne komme til anvendelse. Man må således tage afstand fra trustkommissionens forslag om, at højeste priser og avancer også skal kunne foreskrives i tilfælde, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom. Det vil efter andelsudvalgets opfattelse ikke være muligt at sondre med tilstrækkelig sikkerhed mellem sådanne tilstande, den såkaldte neutraliserede konkurrence, og områder, hvor der vel er normal konkurrence, men hvor denne ikke gør sig aktuelt gældende til hver en tid. En bemyndigelse til anvendelse af højeste priser og avancer på sådanne områder vil betyde en ret vilkårlig adgang til indgreb, som ikke bør tilkomme et administrativt organ, men alene lovgivningsmagten i forbindelse med den ansvarlige regering.

Anke.

Andelsudvalget må tage afstand fra trustkommissionens forslag om, at det nuværende ankenævn skal træffe endelig afgørelse i alle sager undtagen dem, der angår tvivlsspørgsmål vedrørende lovens gyldighedsområde. Man finder, at hensynet til den almindelige retssikkerhed og borgernes tryghedsfølelse overfor eventuelle muligheder for misbrug og fejl fra myndighedernes side må føre til, at alle retsspørgsmål, d. v. s. ikke alene spørgsmål om lovens gyldighedsområde, men også erhvervsfriheds-spørgsmål, må kunne indbringes for landets almindelige domstole.

Derimod mener andelsudvalget, at praktiske hensyn, herunder muligheden for hurtig og billig anke, bør medføre, at skønsspørgsmål vedrørende priser, rabatters og avancers højde bør kunne afgøres på samme